

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 143/2018-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpených advokátom Mgr. Slavomírom Trnkócy, advokátska kancelária, Gercenova 6/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43 CoZm 13/2015-129 z 25. februára 2016 a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 64 CbZm 63/2014-59 z 5. decembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 43 CoZm 13/2015-129 z 25. februára 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 64 CbZm 63/2014-59 z 5. decembra 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým rozsudkom ponechal zmenkový platobný rozkaz č. k. 63 Zm 5/2013-16 zo 14. apríla 2014 v platnosti v celom rozsahu a zaviazal sťažovateľov ako odporcov nahradiť navrhovateľovi [REDACTED] spoločne a nerozdielne trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli v konaní nasledujúcom po vydaní zmenkového platobného rozkazu vo výške 1 287,04 €. V napadnutom rozsudku okresný súd uviedol, že navrhovateľ sa domáhal vydania zmenkového platobného rozkazu, ktorým by súd uložil sťažovateľom povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu vo výške 35 987,70 € spolu so zmenkovým úrokom vo výške 6 % ročne, so zmenkovou odmenou vo výške 119,96 € a náhradou trov konania na základe toho, že je majiteľom vlastnej zmenky vystavenej sťažovateľmi 29. novembra 2010 v [REDACTED].

2.1 Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu a v odôvodnení uviedol:

„Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že navrhovateľ sa domáhal zmenkového nároku na základe vlastnej zmenky, vystavenej v [REDACTED] dňa 29. novembra 2010 na rad navrhovateľa v hodnote 35.987,70 Eur, pričom v zmenke je uvedená splatnosť 1. júna 2011 a miesto splatnosti. Ako vystavitelia zmenky sú uvedení odporca 1/ a odporca 2/. Odporcovia na pojednávaní konanom dňa 05.12.2014 potvrdili, že podpisy na zmenke sú ich podpismi.

Okresný súd Banská Bystrica vydal dňa 14.04.2014 zmenkový platobný rozkaz č. k. 63Zm/5/2013-16, ktorým uložil odporcovi 1/ a odporcovi 2/, aby spoločne a nerozdielne zaplatili navrhovateľovi zmenkovú sumu 35.987,70 Eur spolu so zmenkovým úrokom 6% ročne a zmenkovou odmenou vo výške 1/31% zmenkovej sumy v hodnote 119,96 Eur.

Proti zmenkovému platobnému rozkazu podali odporca 1/ a odporca 2/ námietky v ktorých uviedli, že zmenku tak, ako bola predložená nepodpísali, pretože suma 35.987,70 Eur a splatnosť 1. júna 2011 bola na zmenku dopísaná bez ich vedomia a bez ich prítomnosti.

Uviedli, že pokiaľ na zmenke nebol uvedený dátum splatnosti, ide o vlastnú zmenku, ktorá je zročná na videnie, pri predložení, takže mala byť predložená na platenie do 1 roka

od dáta vystavenia, ktorým bol 29. november 2010. Platnosť takejto zmenky bola do 29. novembra 2011.

Na pojednávaní konanom dňa 05.12.2014 právny zástupca odporcu 1/ a odporcu 2/ námietky odporcov konkretizoval, keď uviedol, že zmenku predloženú navrhovateľom považuje za neplatnú, keďže bola upravovaná bez vedomia a súhlasu odporcov. Odporcovia tiež vzniesli nové námietky, kedy namietli platnosť zmluvy o pôžičke uzavretej medzi nimi a navrhovateľom, ku ktorej bola zmenka vystavená ako zabezpečovací inštitút a uviedli, že v dôsledku neplatnosti zmluvy o pôžičke je aj zabezpečenie ako akcesorický vzťah zmluvy potrebné považovať za neplatné. Právny zástupca odporcov uviedol, že skutočnosti, na základe ktorých mal navrhovateľ možnosť vyplniť blankozmenku boli viazané na postup spoločnosti [REDAKOVANÉ] s.r.o. pri zhotovení diela v zmysle zmluvy o budúcej zmluve uzavretej medzi touto spoločnosťou a odporcami, čo sa ale nestalo, preto navrhovateľ nemal právo vyplniť blankozmenku takým spôsobom akým ju vyplnil a akým ju prezentuje. Zmenka tak bola vyplnená v rozpore s dohodou uvedenou v zmluve o pôžičke.

Odporcovia tiež uviedli, že sú v postavení spotrebiteľov a spotrebiteľovi nemôže byť na ťarchu nesplnenie si povinnosti zmluvného partnera, v tomto prípade zhotoviteľa. V prípade plnenia zo zmenky by došlo k bezdôvodnému obohateniu zo strany navrhovateľa a spoločnosti [REDAKOVANÉ] s.r.o...

Prvostupňový súd v konaní správne zistil, že navrhovateľ si uplatnil nárok z vlastnej zmenky, ktorá bola v čase vystavenia blankozmenkou, v ktorej nebol uvedený údaj splatnosti a zmenková suma. Tieto boli neskôr doplnené majiteľom zmenky. Právne vzťahy súvisiace s blankozmenkou prvostupňový súd v napadnutom rozhodnutí správne vyhodnotil, keď uviedol, že zmenka môže byť vystavená aj ako blankozmenka, teda zmenka, ktorú vystaviteľ zámerne v celom rozsahu nevyplní a nadobúdateľovi udelí na jej vyplnenie vyplňovacie právo. Okresný súd tiež správne poukázal na ust. čl. I. § 10 ZZŠ, v zmysle ktorého môže dlžník napadnúť nedodržanie vyplňovacieho práva navrhovateľa pri vydaní neúplnej zmenky, avšak toto právo musí nielen uplatniť vznesením námietky, ale svoje tvrdenia musí v konaní aj preukázať.

Okresný súd tiež správne poukázal na koncentračnú zásadu uplatnenia námietok voči zmenkovému platobnému rozkazu, ktorá bola upravená v ust. § 175 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 22.12.2015. V zmysle koncentračnej zásady môže súd

prihliadať iba na tie námietky, ktoré odporcovia uviedli v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu. Na námietky podané neskôr už prvostupňový, ani odvolací súd nie je oprávnený prihliadať. I keď v čase rozhodovania odvolacieho súdu už ust. § 175 OSP nie je účinné, v zmysle prechodných ustanovení k úpravám zavedeným novelou Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 438/2015 Z. z. súd podľa ust. § 372y ods. 2 OSP postupuje podľa doterajších predpisov v prípade, ak bol zmenkový platobný rozkaz, alebo šekový platobný rozkaz doručený do dňa účinnosti tohto zákona. Keďže zmenkový platobný rozkaz bol odporcom doručený dňa 29. apríla 2014, odvolací súd je povinný postupovať podľa ust. § 175 ods. 4 OSP. V dôsledku koncentračnej zásady preto okresný súd nebol oprávnený prihliadať k námietkam, ktoré vzniesol právny zástupca odporcov 1/ a 2/ na pojednávaní konanom dňa 05.12.2014. Bol oprávnený vyhodnotiť iba námietky, ktoré odporcovia podali proti zmenkovému platobnému rozkazu.

Odporcovia v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu namietli iba skutočnosť, že predloženú zmenku podpisovali v stave, keď nemala doplnenú zmenkovú sumu a ani dátum splatnosti. Zo skutočnosti, že na zmenke nebol uvedený dátum splatnosti vyvodili, že išlo o zmenku na videnie, ktorá mala byť predložená do 1 roka od vystavenia zmenky. Okresný súd uvedené námietky vyhodnotil správne, keď poukázal na skutočnosť, že predložená zmenka bola pôvodne blankozmenkou, a preto chýbajúci údaj o dátume splatnosti nie je možné posúdiť tak, že išlo o zmenku splatnú na videnie. Blankozmenka je listinou, ktorá sama o sebe ešte nie je zmenkou, pretože neobsahuje všetky náležitosti, ktoré musí zmenka obsahovať na to, aby bola platná. Až doplnením chýbajúcich údajov sa z blankozmenky stane zmenka. Na to, aby neúplná listina mohla byť považovaná za blankozmenku musí byť zrejмый zámer vystaviteľa chýbajúce údaje na blankozmenke neuviesť. V týchto prípadoch strany uzatvárajú dohodu o vyplňovacom práve, v ktorej sa dohodnú, za akých podmienok bude mať majiteľ blankozmenky právo ju vyplniť. Blankozmenku tak nie je možné zameniť za zmenku na videnie.

Odporcovia v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu nevzniesli voči zmenke žiadnu kauzálnu námietku. Neuvedli, že by kauza, teda zmluva o pôžičke, v súvislosti s ktorou bola zmenka vystavená nebola vznikla, alebo že by finančné prostriedky, ktorých vrátenie zmenka zabezpečovala, neboli prijali. Nenamietli ani, že by

zmenka bola vyplnená v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve. Namietli len to, že suma na zmenke bola dopísaná bez ich prítomnosti a bez ich vedomia.

Vzhľadom na zmenu právnej úpravy, zavedenú do nášho právneho poriadku zákonom č. 438/2015 Z. z. odvolací súd s prihliadnutím na čl. I § 17 Zákona zmenkového a šekového vyhodnocoval, či zaviazanosť odporcov zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, a to z dôvodu, že v takom prípade by z úradnej povinnosti musel prihliadnuť na kauzálne námietky, ktoré by spotrebiteľ mohol vzniesť voči majiteľovi zmenky a to napriek tomu, že neboli vznesené v námietkach voči zmenkovému platobnému rozkazu, ale boli vznesené neskôr, resp. neboli vznesené vôbec.

Z vyjadrenia navrhovateľa, ako aj z vyjadrenia právneho zástupcu odporcov odvolací súd zistil, že zmenka bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka v súvislosti so zmluvou o pôžičke. Právny zástupca odporcov uviedol na pojednávaní konanom dňa 05.12.2014, že zmenka slúžila na zabezpečenie pôžičky navrhovateľa, kde v zmysle pôžičky bolo aj uvedené, akým spôsobom má možnosť a právo vyplniť odporcami podpísanú blankozmenku. V odvolaní odporcovia uviedli, že navrhovateľ im predložil na podpis zmluvu o pôžičke, dve zmenky a dohodu o vyplnení blankozmenky. Veriteľom a zmenkovým veriteľom bola fyzická osoba [REDAKOVANÉ]. Z uvedeného vyplýva, že kauzálny zmluvný vzťah, ku ktorému odporca 1/ a odporca 2/ vystavili zabezpečovaciu zmenku bol právnym vzťahom medzi [REDAKOVANÉ] ako fyzickou osobou a odporcami ako fyzickými osobami, čoho si odporcovia boli vedomí. Odporcovia mali so spoločnosťou [REDAKOVANÉ] s.r.o., ktorej bol navrhovateľ konateľom, uzavretý iný právny vzťah, a to Zmluvu o budúcej zmluve o dielo, v súvislosti s ktorou však predložená zmenka vystavená nebola. I keď v právnom vzťahu založenom Zmluvou o budúcej zmluve o dielo mali odporcovia postavenie spotrebiteľa, v prípade zmluvy o pôžičke, ktorú uzavreli s fyzickou osobou a nie s dodávateľom, nemal ich vzájomný vzťah spotrebiteľský charakter.

Pokiaľ odporcovia poukázali v odvolaní na nález Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 563/11 zo dňa 13.11.2012 a uviedli, že Ústavný súd Českej republiky posúdil skutkovo a právne podobný vzťah ako spotrebiteľský, takýto záver z citovaného rozhodnutia nevyplýva. Ústavný súd Českej republiky v odôvodnení uviedol, že bolo úlohou súdu zhodnotiť dvojdomé vystupovanie vedľajšieho účastníka pri uzatváraní zmluvy o dielo a zmluvy o pôžičke a otázku, ako toto vystupovanie mohlo vyvolať pochybnosti o odlišnosti

subjektov vo vzniknutých právnych vzťahoch. Na rozdiel od prejednávanej veci však Ústavný súd Českej republiky rozhodoval v prípade, kedy odporca v konaní vzniesol kauzálne námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu, a preto boli všeobecné súdy povinné sa nimi zaoberať a vysporiadať sa s nimi. V prejednanom prípade však odporcovia v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu nevzniesli námietku, že kauza neexistuje, a že nárok veriteľa zo zmenky nemohol vzniknúť.

Zmluva o pôžičke medzi odporcami a navrhovateľom bola prejavom ich zmluvnej voľnosti, kedy sa odporcovia ako osoby spôsobilé na právne úkony dohodli s inou fyzickou osobou na tom, že im formou pôžičky pomôže prefinancovať stavbu rodinného domu. Voči takémuto spôsobu financovania stavby rodinného domu nie je možné bez ďalšieho namietat', že je v rozpore s dobrými mravmi. Odporcovia mohli využiť iné formy financovania stavby rodinného domu a pokiaľ si zvolili pôžičku, ktorej návratnosť zabezpečili vystavením blankozmenky, mali na to v súlade s platným právnym poriadkom právo.

Napriek tvrdeniu, že navrhovateľ vyplnil zmenku v rozpore s Dohodou o vyplňovacom práve odporcovia nielen v námietkach, ale ani v celom doterajšom konaní, vrátane odvolacieho konania, nepredložili súdom Zmluvu o pôžičke, ani Dohodu o vyplňovacom práve. Nešpecifikovali ani, v čom presne porušil navrhovateľ dohodu pri vyplnení blankozmenky. Okresný súd preto postupoval správne, keď námietky odporcov označil za nepreukázané.

Vzhľadom na to, že predložená zmenka splňa všetky formálne aj materiálne náležitosti vlastnej zmenky a že námietka odporcov uvedená v námietkach voči zmenkovému platobnému rozkazu nebola dôvodná, pretože doplnenie zmenkovej sumy a údaj o splatnosti zmenky je v prípade blankozmenky prípustné a zároveň aj vzhľadom na skutočnosť, že odporcovia nepreukázali, že by doplnenie sumy, jej výšky alebo dátumu, ku ktorému sa mala stať zmenka splatnou bolo v rozpore s Dohodou o vyplňovacom práve, okresný súd správne dospel k záveru, že odporcom vznikla povinnosť splniť svoj bezpodmienečný sľub a za vystavenú zmenku jej majiteľovi zaplatiť. Zároveň vzťah odporcov voči navrhovateľovi nie je vzťahom, ktorý by vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, preto odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa prihliadal iba k tým námietkam, ktoré vzniesli pôvodne voči zmenkovému platobnému rozkazu a neprihliadal k námietkam, ktoré boli vznesené neskôr, a to na pojednávaní vytýčenom na prejednanie námietok voči zmenkovému platobnému

rozkazu, ani k tým námietkam, ktoré vzniesli odporcovia až v odvolaní proti napadnutému rozhodnutiu.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie okresného súdu podľa § 219 OSP potvrdil.“

3. Sťažovatelia v úvode sťažnosti opísali skutkový a právny stav veci a z ich pohľadu uviedli, že mali v zmysle reklamy budúceho zhotoviteľa za rodinný dom zaplatiť až po tom, čo bude stavba rodinného domu ukončená a zhotoviteľom odovzdaná. Podľa sťažovateľov je zrejmé, že tu ide o spotrebiteľský vzťah. Na zabezpečenie plnenia zo strany sťažovateľov ako objednávateľov im budúci zhotoviteľ predložil na podpis zmluvu o pôžičke, ktorá bola obsahom zmluvou o úvere, dve zmenky a dohodu o vyplnení blankozmenky. Veriteľom a zmenkovým veriteľom však nebola obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], s. r. o., ktorá bola zhotoviteľom rodinného domu, ale fyzická osoba, [REDAKOVANÉ], ktorý je spoločníkom obchodnej spoločnosti a konateľom druhého spoločníka spoločnosti, ktorá s odporcami zmluvu o budúcej zmluve o dielo uzavrela.

3.1 Sťažovatelia sami uvádzajú, že aj keď žalobca [REDAKOVANÉ] oficiálne v štruktúrach obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], s. r. o., nefiguroval, v propagačných materiáloch bol sťažovateľom predstavený ako generálny riaditeľ spoločnosti. Pri podpise zmluvy o budúcej zmluve o dielo im bola poskytnutá zmluva o pôžičke, ktorá bola zabezpečená dvomi blankozmenkami. Zmluva o pôžičke a rovnako aj blankozmenky boli už pripravené pri podpise zmluvy o budúcej zmluve o dielo a sťažovatelia [REDAKOVANÉ] nikdy, ani pri podpise zmluvy o pôžičke, ani pri vystavení blankozmeniek, podľa ich slov nevideli. Podľa mienky sťažovateľov je zrejmé, že z predchádzajúcej podnikateľskej činnosti ľudí vo vedení obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], s. r. o., títo vedeli, že pôžičku sťažovateľom nemôžu poskytnúť v mene budúceho zhotoviteľa a pokúsili sa to obísť tým, že pôžičku vystaví fyzická osoba, ktorá nie je oficiálne vedená v orgánoch spoločnosti v obchodnom registri. Tiež podstatnou skutočnosťou podľa sťažovateľov je to, že pôžička ako reálny kontrakt nebola nikdy sťažovateľom odovzdaná, ale bola poskytnutá do depozitu budúceho zhotoviteľa.

3.2 Uvedený postup zhotoviteľa a navrhovateľa [REDAKOVANÉ] sťažovatelia hodnotia ako obchádzanie zákona spočívajúce v tom, že zhotoviteľ nie je priamo zmenkovým veriteľom, ale je ním osoba personálne alebo majetkovo s ním prepojená, a v tom, že tak v Českej republike, ako aj v Slovenskej republike platí smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica Rady 93/13/EHS“) a zmenka je v takomto prípade považovaná podľa sťažovateľov za neprijateľnú podmienku a zmenkový veriteľ ako fyzická osoba – nepodnikateľ v zásade nie je dodávateľom tovarov alebo služieb pre spotrebiteľa. Krajský súd ani okresný súd v uvedených konaniach na predmetnú smernicu Rady 93/13/EHS žiadnym spôsobom podľa názoru sťažovateľov neprihliadali, a to aj napriek tej skutočnosti, že má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

3.3 Krajský súd ani okresný súd podľa sťažovateľov žiadnym spôsobom neodôvodnili skutočnosť, na základe čoho neposudzovali predmetný právny vzťah týkajúci sa sťažovateľom poskytnutej pôžičky zo strany navrhovateľa [REDAKOVANÉ] a sťažovateľmi vystavených blankozmeniek z pozície spotrebiteľa tak, ako to v konaní navrhli sťažovatelia, keďže podľa ich právneho názoru išlo jednoznačne o spotrebiteľský vzťah a vzťahovala sa na nich ochrana tak európskeho práva (cez smernicu Rady 93/13/EHS), ako aj normy občianskeho práva vzťahujúce sa na ochranu spotrebiteľa. Podľa sťažovateľov súd je pri ochrane spotrebiteľa povinný aplikovať normy upravujúce ochranu spotrebiteľa ex offio, a nie čakať, či sa ich bude účastník konania dovolávať. Sťažovatelia sú presvedčení, že na námietku, že ide o spotrebiteľský vzťah, sa nevzťahuje lehota troch dní v zmysle zákona č. 191/1950 Sb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov. Aj napriek tomu podľa ich názoru všetky relevantné skutočnosti riadne uviedli už pri podaní námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu a v ďalšom konaní tieto námietky len rozvili. Za nesprávne považujú závery súdov, že nenamietali a ani sa im nepodarilo preukázať kauzu zmenky, resp. jej zánik. Na lehotu o absolútnej neplatnosti právneho úkonu sa premlčacia, resp. prekludovacia lehota na podanie námietok podľa sťažovateľov nevzťahuje.

3.4 Z uvedeného je podľa presvedčenia sťažovateľov zrejmé, že ak krajský súd považoval námietky sťažovateľov za námietky podané až na pojednávaní pred okresným

súdom alebo vo svojom odvolaní, nepostupoval v zmysle platného právneho poriadku a svoje rozhodnutie tak ani riadne neodôvodnil.

4. Sťažovatelia navrhli vydať tento nález:

„Základné právo [redacted] a [redacted] na spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici Rozsudkom č.k. 43CoZm/13/2015-129 z 25.02.2016 a Rozsudkom Okresného súdu Banská 64CbZm/63/2014-59 zo dňa 05.12.2014 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43CoZm/13/2015-129 z 25.02.2016 a Rozsudok Okresného súdu Banská 64CbZm/63/2014-59 zo dňa 05.12.2014 sa zrušujú.

Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania na účet ich právneho zástupcu Mgr. Slavomíra Trnkócyho, advokáta, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Predmetom sťažnosti je námietka sťažovateľov proti napadnutému rozsudku okresného súdu i napadnutému rozsudku krajského súdu, v zmysle ktorej súdy neodôvodnene neposúdili právny vzťah sťažovateľov a veriteľa/zmenkového veriteľa [REDACTED] (vzťah založený zmluvou o pôžičke a blankozmenkou vystavenou sťažovateľmi) ako vzťah spotrebiteľský. Sťažovatelia napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu vyčítajú nepresvedčivosť v odôvodnení a nedostatočné vysporiadanie sa s argumentáciou sťažovateľov.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom okresného súdu

8. Sťažovatelia sa domáhali vyslovenia porušenia ich ústavných práv aj napadnutým rozsudkom okresného súdu.

8.1 Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a ochranu základných práv

a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnicstvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne.

8.2 Princíp subsidiarity nás poučuje, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (porov. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

8.3 Zo sťažnosti je nepochybné, že sťažovatelia využili svoje právo podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov v danom prípade nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom rozsudku okresného súdu, keďže odvolanie predstavuje účinný opravný prostriedok ochrany práv sťažovateľov vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov postupom a napadnutým rozsudkom krajského súdu

9. V úvode ústavný súd uvádza, že hoci v napadnutom rozsudku a v konaní pred súdmi išlo o majetkové práva sťažovateľov, sťažovatelia sa vo svojej sťažnosti (tak v petite, ako i obsahu sťažnosti) nedomáhali vyslovenia porušenia čl. 20 ústavy, resp. ochrany ich majetkových práv.

9.1 Sťažovatelia tým sami limitovali ústavný súd v možnosti prieskumu napadnutých rozsudkov všeobecných súdov. Ústavný súd tak mohol na napadnutý rozsudok krajského súdu nahliadať iba očami zachovania/nezachovania princípov spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy.

10. Kľúčovou otázkou pri posudzovaní rešpektovania princípov spravodlivého procesu zo strany krajského súdu je vzhľadom na sťažnosť sťažovateľov (a ich námietky) vyhodnotenie, či vzťah medzi sťažovateľmi a navrhovateľom [REDAKOVANÉ] bol vzťahom spotrebiteľským, alebo nie.

10.1 Hneď v úvode však ústavný súd uvádza, že nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecných súdov a ani nie je súdom skutkovým, ktorý by bol oprávnený vyhodnocovať či redigovať súdmi zistený skutkový či právny stav. Úloha ústavného súdu sa tak obmedzuje na posúdenie ústavnej udržateľnosti aplikácie a interpretácie právnych noriem na dokázaný skutkový stav pred všeobecnými súdmi (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010 alebo I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

10.2 K formálnej stránke postupu a vydaniu napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd uvádza, že krajský súd postupoval podľa procesnoprávnych predpisov vzťahujúcich sa na rozhodovanie o odvolaní, aplikoval na vec sa vzťahujúce právne normy, napadnutý rozsudok bol vydaný vo forme predpokladanej zákonom a obsahuje zákonom predpísané náležitosti.

10.3 K materiálnej stránke napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

10.4 Pokiaľ sťažovatelia uvádzajú, že nedostali odpoveď na námietku týkajúcu sa spotrebiteľského vzťahu medzi nimi a navrhovateľom [REDAKOVANÉ], tak je potrebné konštatovať, že krajský súd sa tejto otázke venoval a riadne odôvodnil, že kauzálny zmluvný vzťah, ku ktorému sťažovatelia vystavili zabezpečovaciu zmenku, bol právnym vzťahom medzi [REDAKOVANÉ] ako fyzickou osobou a sťažovateľmi ako fyzickými

osobami, čoho si sťažovatelia boli vedomí. Ústavný súd rovnako ako krajský súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že sťažovatelia mali so spoločnosťou [REDACTED] s. r. o., ktorej bol navrhovateľ konateľom, uzavretý iný právny vzťah, a to zmluvu o budúcej zmluve o dielo, v súvislosti s ktorou však predložená zmenka sťažovateľmi vystavená nebola. I keď v právnom vzťahu založenom zmluvou o budúcej zmluve o dielo mali odporcovia postavenie spotrebiteľa, v prípade zmluvy o pôžičke, ktorú uzavreli s fyzickou osobou [REDACTED], a nie s dodávateľom [REDACTED] s. r. o., nemal ich vzájomný vzťah spotrebiteľský charakter. Týmto záverom, na ktorých postavil napadnutý rozsudok krajský súd, nemožno vzhľadom na skutkový a právny stav nič vytknúť. Sťažovatelia teda dostali odpoveď na ťažiskovú námietku týkajúcu sa vyhodnotenia ich vzťahu s navrhovateľom zo zmluvy o pôžičke a vystavenej blankozmenky a krajský súd jasne formuloval svoj právny názor, že nešlo o spotrebiteľský vzťah.

10.5 Zmluva o pôžičke medzi sťažovateľmi a navrhovateľom [REDACTED] bola prejavom ich zmluvnej voľnosti a uzatvorili ju s inou fyzickou osobou – nepodnikateľom s cieľom, že pôžička má slúžiť ako nástroj financovania výstavby rodinného domu. Zmluvou o pôžičke sa sťažovatelia ako dlžníci zaviazali vrátiť po uplynutí dohodnutej doby vec rovnakého druhu, t. j. finančnú čiastku. Návratnosť pôžičky sa sťažovatelia rozhodli zabezpečiť vystavením blankozmenky, na čo mali v súlade s platným právnym poriadkom právo, avšak museli si byť vedomí aj právnych povinností súvisiacich s vystavením blankozmenky. Tento zmluvný vzťah tak, ako bol dohodnutý (aj vzhľadom na jeho účel), nemožno hodnotiť ako vzťah spotrebiteľský. Ide o klasický prejav zmluvnej voľnosti medzi dvoma súkromnoprávnymi subjektmi, z ktorých ani jeden nie je podnikateľským subjektom, resp. nevznikol pri výkone podnikateľskej činnosti zo strany navrhovateľa [REDACTED] ako veriteľa zo zmluvy o pôžičke (definícia spotrebiteľského zmluvného vzťahu podľa § 52 Občianskeho zákonníka: „Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.“).

10.6 Ústavný súd vzhľadom na uvedené bol nútený odmietnuť sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, keďže ani po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie by nebolo ani potenciálne možné dospieť k záveru o porušení označeného čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a napadnutým rozsudkom krajského súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2018